І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 117. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 19-го ЧЕРВНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, JUNE 19, 1975 No. 117. VOL. LXXXII.

Гарвард поновить своє запрошення Мороза та інших на викладачів

Кембридж, Масс. — Гарвардський університет на початку нового академічного року поновить своє запрошення Валентина Мороза та кількох інших ув'язнених тепер у Совєтському Союзі українських науковців на викладачів в цьому університеті — інформують з Фонду Катедр Українознавства. Президент Гарварду д-р Д.К. Бок в листі до проф. д-ра Омеляна Пріцака, директора Гарвардського Українського Дослідного Інституту, датованому 15-го травня ц.р. інформує, що він плянує вислати в жовтні ц.р. Валентинові Морозові та іншим нові запрошення на викладачів в тому університеті в черговому академічному році та буде ці запрошення в потребі повторювати.

Проф. д-р Д. К. Бок

Президент Форд дякує УККА за піддержку в справі в'єтнамських втікачів

Ню Йорк, Н. Й. (УККА). — Президент Форд висловив подяку для УККА за піддержку зусиль американського уряду допомогти у приміщенні в'єтнамських втікачів в Америці. У листі до президента УККА проф. Лева Добрянського, з датою 27-го травня 1975 р., президент Форд написав:

„Щиро дякую за телеграму в імені Ради Директорів Українського Конгресового Комітету Америки та піддержку наших зусиль допомагти південно-в'єтнамським втікачам.

З'єднані Стейти Америки мають довгу традицію відкривати свої двері для переміщених осіб. Як Ви влучно сказали в телеграмі, Ви і Ваші члени мають особливе зрозуміння чому ми не сміємо забувати, що ми є країною імігрантів. Ми все були гуманітарною нацією. Я переконаний, що величезна більшість американців поділятуть Ваші переконання, що ми мусимо дати нагоду тим втікачам жити вільним життям, і я радий знати, що маю піддержку Українського Конгресового Комітету Америки..."

Ректор УВУ запрошений до участи у черговому конгресі Міжнародної Асоціяції

Мюнхен (УВУ). — Міжнародна Асоціяція Університетських Ректорів відбуває свої конференції щотри роки, і четверта з черги конференція має відбутися восени цього року. До Українського Вільного Університету прийшло на ім'я ректора проф. д-ра Янева запрошення прийняти участь у цій конференції. Таке запрошення було скероване до УВУ вперше.

На конференції мають бути порушенні питання великих духових зрушень та перемін у світі і завдань університету у зв'язку із тими перемінами. В запрошенні кажеться, що на сучасному перехресті давніх та нових попладів являється неминучою переоцінка ролі вищої освіти. А тому, що до такої переоцінки покликані насамперед ректори (та президенти)) університетів, запрошується їх прийняти численну участь. Головні теми конгресу (чи його сесій): „До нових напрямних вищої освіти на 21-е ст.", „Реконструкція світової спільноти через освіту", „Який модель бажаний для майбутньої світової спільноти" тощо.

Д-р Стефанія Потоцька в управі ССКЖО

Торонто, Канада. — Бюлетень Світового Союзу Католицьких Жіночих Організацій (ССКЖО) помістив обширне повідомлення з чергового загального зібрання представниць цього світового Союзу, яке відбулося тим разом в місті Дар-Ес-Саламі в Танзанії. Провідною темою з'їзду було „ССКЖО — посередник у зміні до справедливішого суспільства". Заплановано, між іншим, вести послідовну акцію проти всіх форм дискримінації жінок в усіх державах світу і в усіх суспільних прошарках. Піддержано також резолюцію Об'єднаних Націй про відзначування жінок у Році Жінки. З'їзд вибрав нову управу, яку очолила Єлисавета Ловатт з Ірляндії. До нової управи увійшла також українка т-р Стефанія Потоцька, визначна діячка в українському католицькому жіночому русі. Вона прийматиме участь у важливих нарадах і рішеннях цієї Організації із світовим засягом діяльности.

„Кам'яна баба" з України в Канаді

Ніягара, Фалс, Онт. (М.К.) — До місцевої української Мистецької галерії та Музею М. і О. Коляньківських, перевезено з України старовинну кам'яну статую з числа багатьох подібних статуй, розкинених по українському степу, відомих під назвою „кам'яні баби". Перевезена статуя важить понад 1,700 фунтів, а походить вона з часу першого тисячеліття перед народженням Христа, тобто з т.зв. Скитського періоду на українських землях (7-3 століття п. Х.). Це перша така старовинна історична пам'ятка скитського періоду буде на постійно приміщена на Північноамериканському континенті.

Перевезення „кам'яної баби" з України до Ніягара Фалс збіглося якраз з виставкою скитських пам'яток у Метрополітальному музеї в Ню Йорку. Мистецька галерія і музей у Ніягара Фалс одержав від Метрополітального музею в Ню Йорку репродукції прозірок та фотографії 197 скитських пам'яток, які є на виставці в Ню Йорку і відвідувачі музею мають змогу з ними кожночасно познайомитися. Разом з цим в музеї постійно висвітлюється документальний фільм про найважливіші археологічні розкопки скитських могил в Україні.

П'ять чергових конгресменів зголосили резолюції в обороні Валентина Мороза

Вашінгтон (Комітет Оборони В. Мороза). — Упродовж останнього місяця п'ять конгресменів приєдналися до щораз то більшого числа конгресменів та сенаторів, які вимагають звільнення Валентина Мороза й інших українських політичних в'язнів. 22 травня резолюції в Палаті Репрезентантів зголосив конгресмен Едвард Коч (демократ з Ню Йорку), стверджуючи своє затривоження долею і безпекою Валентина Мороза. Конгресмен Коч вже раніше підтримав резолюцію ч. 190 конгресмена Данієля Флада (демократ з Пенсилвенії), в якій була поставлена вимога про звільнення В. Мороза та Л. Плюща. 10 червня чергову резолюцію ч. 523 зголосив конгресмен Маріо Біяджі (демократ з Ню Йорку), а 11 червня резолюції ч. 528 і 532 зголосили конгресмени Гілберт Гюд (республіканець з Меріленду) і Доналд Дж. Мічел (республіканець з Ню Йорку). Як відомо, ці резолюції постановляють, щоб Конгрес ЗСА прохав і уповажнив Президента висловити перед совєтськими властями зацікавлення і затривоження американського народу й уряду долею Валентина Мороза, Леоніда Плюща та інших ув'язнених у Совєтському Союзі українців.

6 червня вніс аналогічну резолюцію в справі В. Мороза і Л. Плюща також конгресмен Віллям Дж. Грін (демократ з Пенсилвенії). Конгресмен Біяджі, крім резолюції, виступив ще 8 квітня з заявою на сесії Палати Репрезентантів, інформуючи про переслідування дисидентів в Україні і Совєтському Союзі. Свою заяву він закінчив, вказуючи, як на приклад такого переслідування, на долю Валентина Мороза та Леоніда Плюща і українських жінок-політичних в'язнів. „Я закликаю Конгрес, — говорив конгресмен Біяджі, — звернутися з апелем до Росії звільнити політичних в'язнів. Як можемо ми, як американці, як сини синів свободи, сидіти нечинно у той час, коли інші люди вимагають свободи. Ми не можемо, я вважаю, відзначувати урочисто 200-річчя нашої свободи у той час, коли українці, чи будь-який інший народ є поневолений. Святкування тоді втрачає своє значення".

Згідно з інформаціями Комітету Оборони Валентина Мороза, досі 33 конгресмени та 11 сенаторів або зголосили резолюції, або приєдналися до вже зголошених резолюцій в обороні Валентина Мороза в Конгресі цього скликання. У Конгресі попереднього скликання акцією охоплено вже було 65 сенаторів і конгресменів.

А. Солженіцин відвідав старовірів в Орегоні

Вудбурн, Орегон. — Александер Солженіцин якраз закінчив свої відвідини колонії російських старовірів, яка находиться в Орегоні недалеко міста Вудбурн. Згідно з інформацією Євгенії Куликової з цієї колонії, А. Солженіцин пообіцяв повернутися до Вудбурн наступного року. Є. Куликова заявила також, що на основі розмов з Солженіциним вона вважає, що він далі плянує поселитися в Канаді, або на Алясці.

Мешканці Маріянських островів проголосували стати громадянами ЗСА

Сусупе, Північні Маріяни. — Мешканці 14-ох Північних Маріянських островів, які находяться посеред Тихого океану на південь від Японії, у плебісциті, переведеним у вівторок 17-го червня під наглядом Об'єднаних Націй, проголосували, що хочуть, щоб їхні острови стали „коммонвелтом" ЗСА, подібно як тепер є Пуерто Ріко. Хоча остаточне обчислення голосів ще не закінчене, то виглядає, що коло 80 відсотків мешканців голосували за тим, щоб їхні острови одержали статус „коммонвелту". Процедура одержання цього статусу може затягнутися до 1980-го року, бо плебісцит був тільки першим кроком. Тепер Конгрес ЗСА мусить погодитися на злуку Північних Маріянів із ЗСА, Президент мусить затвердити місцеву конституцію, виготовлену легіслятурою цих островів і схваленою місцевим населенням, а опісля Рада Безпеки Об'єднаних Націй ще мусить дати свою згоду, бо ЗСА управляють цими островами від 1948-го року згідно з мандатом ОН. Коли вже остаточно буде наданий статус „коммонвелту", острови матимуть власну конституцію і самоуправління, а Америка тільки перебере на себе оборону цих островів і ведення закордонної політики. Майже всі із 14,000 мешканців Північних Маріянів одержать американське громадянство. Тим часом ЗСА зобов'язалися давати цим островам 14 мільйонів долярів річної допомоги протягом наступних 7 років та надавати мешканцям островів, які самі звернулися до Вашінгтону в справі одержання статусу „коммонвелту", всі публічні послуги, які одержують інші мешканці американських територій.

Уряд призначив 473 мільйони долярів на літні праці для молоді

Вашінгтон. — У понеділок, 16-го червня, президент Джералд Форд підписав законопроект, схвалений обома Палатами Конгресу минулого тижня, який призначує 473 мільйони долярів на створення коло 840,000 літніх затруднень для молодих людей з бідніших родин. Згідно з новим законом, ці гроші будуть передані стейтам, містам і містечкам, які таким чином зможуть протягом 9-ох тижнів затруднювати молодих людей по 26 годин на тиждень і платити їм 2.10 доляра на годину. Ню Йорк стейт одержить 39.8 мільйона долярів і зможе затруднити 72,500 молодих людей. Саме місто Ню Йорк дістане 26.6 мільйона долярів із цієї суми та разом із 22 мільйонами долярів, призначеними раніше, матиме 48.6 мільйонів долярів на створення коло 100,000 літніх праць для молоді. Місто вже найняло понад 4,000 студентів коледжів, щоб наглядали над цією програмою для молоді. Щоб бути включеним у цю програму літніх праць для молоді, хлопці чи дівчата мусять бути у віці між 14 і 21 років і походити із родин, прибутки річні яких виносять 5,050 долярів або менше. Програма літніх праць розпочнеться 7-го липня.

Переслідування української інтелігенції в СССР продовжуються

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — З України приходять додаткові інформації про дальші репресії проти української інтелігенції та будь-яких виявів української національної самобутности.

Після Львова і Дніпропетровська, найбільше показників репресій виявляється в Одесі, де від травня 1970 р. першим обласним секретарем КП України є Павло Козир. Його позиція в партійній ієрархії є дуже міцна. Він є рівночасно не тільки членом ЦК КП України, але також членом ЦК КПСС, привілей, що ним користуються тільки деякі перші секретарі областей України. В останньому часі Козир придбав для себе ім'я безоглядного русифікатора і ворога українства, подібно як теперішній перший секретар Львівської области В. Добрик. Під проводом Козиря пройшли впродовж останніх двох років широкі чистки в партійному апараті Одещини. Як інформувала „Радянська Україна" за 7 квітня 1973 року, на тодішній обласній конференції КПУ, П. Козир закликав партійних і совєтських робітників до посилення ідеологічної роботи та до „рішучої боротьби проти всяких виявів українського буржуазного націоналізму і сіонізму, проти пережитків минулого у свідомості людей і проти антигромадських дій деяких осіб".

Згідно з такою настановою Козиря, в березні ц. р. з Одеського університету звільнили завідуючого катедрою історії Воробйова за те, що він, мовляв, незгідно з партійними директивами насвітлював Переяславський договір. На філологічному факультеті того ж університету обвинувачення у порушенні партійних директив у навчанні української літератури висунули проти професорів Присовського та Недзвецького і закликали їх на переслухання до КГБ. З праці в Одеській радіостанції звільнили також двох редакторів — В. Мороза та Василя Сагайдака.

До ЦК КПСС в Москві викликали останньо М. Скачка, голову українського республіканського комітету для справ радіо і телебачення у зв'язку із наче б то недостатнім ідеологічним рівнем радіових і телевізійних програм. Туди також викликали голову обласного комітету тих установ в Одесі Миколу Іванченка, разом з директором студії Вадимом Мартинюком. Їх провина була у тому, що вони пропустили в одній з програм згадку про письменника Віктора Некрасова, що тепер перебуває за кордоном і прізвище якого від довшого часу знаходиться в СССР на індексі.

У пляні переміщування населення останньо посилився набір робітників і спеціялістів російської національности на працю у Прибалтику. Їх зразу забезпечують квартирами та іншими привілеями.

Американський журнал інформує про Ніну Строкату

Олбані, Н. Й. (УІС „Смолоскип"). — Американський жіночий журнал „Говори!" („Спікаувт"), який появляється в Олбані, Н. Й. і який призначений для активісток жін. руху в ЗСА, в своєму випуску за червень 1975 року опублікував статтю Керолин Дісосвей: „Ніна Строката, в'язень в Сибірі. В статті м. і. сказано:

„Американська Асоціяція для Мікробіології (АСМ) відбула свою річну Конвенцію в Ню Йорку від 28 квітня до 2 травня 1973 року. Серед різних виставок — була одна, яка була неофіційною. Пан А. А. Зварун, дослідник мікробіолог з Пенсильвенії, пропонував учасникам Конвенції велику відзнаку „Допоможіть Строкатій жити" і пакет, як врятувати її життя. Учасників просили носити відзнаку, як засіб, щоби доказати совєтській делегації, що вони цікавляться своїм колегою, Ніною Строкатою. В пакеті були інформації про неї і конверта, яку можна було використати, щоби вислати їй лист зі словами підтримки. Членам АСМ пропонували писати до п-і Гельві Сіпіли, ген. секретаря для Міжнародного Року Жінки, щоб вона використала своє становище і допомогла д-р Строкатій.

Д-р Строката є українським мікробіологом. Її чоловік, С. Караванський, відбуває свій 33-річний вирок в совєтському концтаборі за писання „анти-совєтських" творів. Він обвинуватив совєтський уряд в Україні в антиленінізмі".

Дальше в статті переповідається історію справи С. Караванського та подається інформації про суд над ним і його дружиною, Н. Строкатою, і продовжується:

„В 1974 р. до д-ра Зваруна дійшла вістка, що д-р Строката має симптоми рака грудей і що їй не дозволяють пройти відповідні лікарські оглядини і лікуватися. На Міжнародній Конвенції Асоціяцій Мікрабіологів в Токіо, в 1974

(Закінчення на стор. 3-ій)

Д-р Я. Туркало інформує про свої відвідини в червоному Китаї

Ню Йорк (Б. Б.) — „Українець з Америки — в червоному Китаю" було темою доповіді, яку дня 30 травня 1975 р. виголосив тут в Літературно-Мистецькому Клюбі знаний український лікар-подорожник, д-р Ярослав Туркало. В ту п'ятницю залі ЛМКлюбу були вщерть заповнені публікою, не тільки заінтригованy сенсаційним заголовком доповіді, але й з огляду на особу доповідача, що вміє цікаво та з великим знанням і ерудицією передати слухачам свої враження й спостереження з життя країн та народів, які він в останньому часі відвідав.

Вечір відкрив голова ЛМКлюбу, інж. Іван Жуковський, привітавши д-ра Я. Туркала і його дружину. Інж. І. Жуковський назвав доповідача „вірним і випробуваним приятелем Клюбу", який ніколи не шкодує часу, труду і коштів на те, щоб приїхати до нас та поділитися з нами цікавою доповіддю, завжди ілюстрованою прекрасними прозірками.

На вступі доповіді д-р Я. Туркало розповів про обставини своєї поїздки до Китаю, бо не так легко туди поїхати: сьогодні до Китаю звичайному туристові китайської візи не дадуть. Виїжджають туди одинцем, чи більшими групами, лише на запрошення китайського уряду у люди, на яких залежить китайцям і вони їх потребують, або дипломати інших держав в політично-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Пекін таврує „нестримний національний шовінізм" Москви

Пекін. — Англомовний журнал „Пекінський огляд" з 16 травня опублікував статтю: „Жалюгідне положення совєтського працюючого населення під пануванням ревізіоністської кліки". Один з розділів статті говорить про „нестримний національний шовінізм", де стверджується, що „життєвий рівень між не-російським працюючим населенням у Совєтському Союзі є ще нижчий (порівняно з росіянами) з уваги на великоросійську шовіністичну політику національного поневолення, яку стосує совєтська ревізіоністична зрадницька кліка". В журналі є відклик до даних із довідника „Совєтський Союз і союзні республіки в 1973 р.", де, як пише „Пекінський огляд", розкрито, що „пересічна місячна заробітна платня робітників і персоналу у більшості неросійських республіках є нижча на 16 відсотків у Білорусі, 20 відсотків у Грузії і 21 відсоток у Молдавії. Неросійські республіки дискримінуються також, коли йдеться про постачання споживчими товарами, житловою площею, на відтинку обслуговування культурного, освітнього, медичного і здоровного. Статистичний річник 1973 року „Совєтська національна економічна статистика" виявив, що продаж на особу споживчих товарів у роздрібній торгівлі в Узбекістані, Азербайджані і Таджикистані була нижча на 60 відсотків від такої у Російській Федеративній Республіці. Число лікарів на кожних 10 тисяч населення у центрально-азійських республіках є на одну третю менше від числа у Російській Федеративній Республіці".

В статті в загальному багато говориться про життєвий рівень трудящих в СССР, про експлуатацію робітників і селян, про стосування т. зв. наукової методи організації праці з метою максимального використовування праці робітників. Йдеться тут про „Пекінський експеримент", який мав би принести зі собою збільшення видайности праці при меншому числі робітників. Згідно з інформаціями „Пекінського огляду", в цей спосіб совєтський режим заощаджує фонди, звільняючи робітників з праці. Життєвий рівень населення СССР відносно низький, а понад 25 мільйонів працюючих находяться в „економічних труднощах", бо їхні заробітки за низькі, щоб зберегти мінімальний життєвий рівень. Це стосується, — пише китайський журнал, — головно сільського населення, заробітки якого, порівняно із заробітками промислових робітників, избагато нижчі. Також набагато нижче мінімального життєвого рівня доводиться жити в СССР пенсіонерам, хворим, інвалідам. СССР не є вільний від інфляційного тиску, а урядово визначені ціни на товари не завжди мають практичну вартість, коли таких товарів немає і їх треба купувати на „чорному ринку", чи на звичайному колгоспному ринку, де ціни звичайно набагато вищі від урядово визначених.

Італійські комуністи вимагають місця в уряді. Західні держави затривожені зростом комуністичних впливів в Італії

Рим. — Генеральний секретар Італійської Комуністичної Партії Енріко Берлінгуер заявив, що італійські комуністи небавом виступлять з „новою ініціятивою", коли йдеться про італійський уряд і комуністичну участь в управлінні Італією. Таку заяву він склав, виступаючи з приводу комуністичної перемоги у льокальних виборах в Італії, які дали комуністам 32.4 відсотків голосів. Згідно з заявою комуністичного генерального секретаря, тепер ніяка „важна проблема" в Італії не може бути вирішена позитивно без комуністичної співпраці. Нічого, однак, конкретного він не сказав про те, що він розуміє під „новою ініціятивою".

Льокальні вибори принесли комуністам перемогу у ряді міст і провінцій і тепер вони матимуть змогу у більшій чи меншій мірі контролювати регіональні уряди Лігурії, Пємонту і Марше у додатку до контрольованих комуністами вже від п'яти років регіональних урядів Емілії-Ромагни, Тускані і Умбрії. Покищо невідомо, чи християнські демократи виявлять бажання піти на співпрацю з комуністами.

Західні держави-члени НАТО висловлюють затривоження розвитком ситуації в Італії і зростом комуністичних впливів. Про це говорив західньонімецький президент В. Шель у Вашінгтоні, а державний секретар Г. Кіссінджер висловив здивування аж так великою комуністичною перемогою у виборах.

СССР припинив заходи щодо скликання конференції в справі Близького Сходу

Москва. — Совєтські чинники неофіційно інформують, що совєтський уряд припинив дальші заходи, щоб у можливо найскорішому речинці скликати Женевську конференцію для полагодження арабсько-ізраїльського конфлікту. З переданих інформацій виходить, що совєтські дипломатичні заходи, ведені останнім часом дуже інтенсивно на Близькому Сході, не увінчалися успіхом. Москві не пощастило з приєднанням для свого пляну Ізраїля, з яким велися таємні переговори, а також не вдалося А. Громикові допровадити до узгіднення між заінтересованими арабськими країнами. Свою спробу Москва почала безпосередньо після невдачі Г. Кіссінджера в березні цього року.

Згідно з інформаціями, совєтські чинники схильні тепер активно підтримати відновлені спроби Генрі Кіссінджера і американського уряду, вважаючи, що ЗСА мають кращі можливості, зокрема у відношенні до Ізраїля. Треба припускати, що з цих причин Л. Брежнєв зрезигнував зі своєї поїздки на Близький Схід.

ТУРЕЧЧИНА ПЛЯНУЄ

Анкара. — Турецька Національна Рада Безпеки повідомила, що Туреччина мусить ревідувати свої військові зобов'язання щодо ЗСА у зв'язку з припиненням для Туреччини американської допомоги. В гру входить 25 військових американських баз на турецькій території,

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Міжнародна Жіноча Конференція

У рамках відзначування Міжнародного Року Жінки заходами ОН починається в четвер 19-го червня Міжнародна Жіноча Конференція в Мехіко Ситі, провідним мотгом якої є: „зрівняння в правах, прогрес та мир". Міжнародний Рік Жінки — це завершення довголітньої праці Об'єднаних Націй та їхніх спеціялізованих агентств в ділянці жіночої проблематики, а одночасно — це започаткування чергової декади дальшої наполегливої праці зорганізованого жіноцтва над покращанням долі жінок у всіх країнах світу, виправлення серйозних ще подекуди недоліків, які існують в соціяльному, політичному, економічному житті окремих країн, коли йдеться про місце і ролю жінки.

За роки від закінчення Другої світової війни у цілому світі зроблено чималий поступ на відтинку повного зрівняння жінок з чоловіками, що, як відомо, попередили довгі десятиріччя праці і заходів спершу невеликих жіночих гуртів у окремих країнах, відтак чимраз то численніших жіночих організацій, які винесли жіноче питання спочатку на національні форуми, а потім на міжнародну арену, зробивши це питання міжнародною проблемою.

Міжнародна Жіноча Конференція в Мехіко Ситі з ініціятиви і під фірмою Об'єднаних Націй має формальний міжнародний характер і в ній беруть участь тільки держави - члени Об'єднаних Націй, чи держави зі статусом обсерваторів, а також ті міжнародні організації, які мають акредитацію в системі неурядових організацій ОН. Такий характер цієї конференції тільки додатково підкреслює важливість самої проблеми, розв'язки якої шукатимуть на найвищому міжнародному форумі.

Своєрідним побічним „продуктом" цієї конференції є запланована неофіційна і неформальна конференція, чи „трибуна" з участю всіх зацікавлених жіночою проблематикою організацій та осіб, на якій також будуть обговорювані подібні справи і проблеми. Не виключене, що власне з уваги на неофіційний характер такої „трибуни", вислід її праці може бути цікавіший і багатший щодо змісту. На цій „трибуні" можна буде поставити на порядок дня справи, які з різних міркувань будуть напевно „табу" на конференції ОН. Це зокрема стосується трагічної долі жінок в таких тоталітарних державах як СССР, а в першій мірі - долі жінок - в'язнів, переслідуваних за їхню активну боротьбу за людські права.

Треба надіятися, що офіційна Міжнародна Жіноча Конференція і неофіційна „Трибуна" стануть важливими подіями на шляху боротьби за права жінок і за основні права людини в загальному в цілому світі.

Здійснене партнерство

Певне і рівне партнерство — це головна мета теперішньої конференції Міжнародного Року Жінки в Мехіко Ситі, зорганізованої Об'єднаними Націями. Сказано ж бо, що головною метою цієї Конференції є: „Намітити програму для коротко- і довготермінових міжнародних акцій, щоб осягнути інтеграцію жінок як повноцінних і рівних партнерів чоловіків у змаганні до загального розвитку і усунення дискримінацій на основі статі та для досягнення найширшого включення жінок для зміцнення міжнародного миру". Власне ця мета, рівне і повноцінне партнерство жінок і чоловіків, є сьогодні все ще тільки вимріяним ідеалом для жінок у багатьох країнах світу.

Вважаємо, що українці з гордістю могли б сказати, що ця мрія-ідеал для багатьох, є дійсністю в українському народі. Свідчить про це найвимовніше українська історія, від княгині Ольги починаючи, а на сьогоднішніх жінках-в'язнях совєтських тюрем і концтаборів кінчаючи. Можливо, що це також тому, що ця наша історія має так багато своїх сторінок записаних недолею і неволею нашого народу і власне в цій неволі та в боротьбі за волю українська жінка, приймаючи разом з чоловіком удари долі та стаючи разом з ним на прю з ворогом, цілком природно зайняла і закріпила за собою місце рівного партнера чоловіка з природним поділом функцій.

Коли ж мова про новітню нашу історію, то здається, що в багатьох випадках наші чоловіки повинні не змагатись, бо цього ніхто їм не заперечує, але старатися стати рівними і повновартісними партнерами своїх жінок, як у праці в родині і громаді, так і в змаганнях нашого народу. Згадати б тільки, що колись серед українських політв'язнів в Західній Україні незрівняно менше „заломань" було між жінками, ніж між чоловіками, як і в сучасній соборній неволі нашого народу жінка своєю поставою і видержливістю та своєю поведінкою може світити прикладом для всіх.

Очевидно, що також українці не є самими тільки ідеалами, що також серед українців існує ще багато всіляких пережитків і пересудів щодо жіноцтва, але це не зміняє основної істини, що серед українців рівне і повноцінне партнерство жінки і чоловіка є чи не найбільш заавансоване в світі. Воно, це партнерство, є сьогодні великою полегшею в неволі, але прийде час і воно стане благословенням та джерелом нових сил і енергії в творенні нового і справді щасливого життя на волі. Тому то і кожному з нас повинно залежати на тому, щоб це партнерство тільки скріплювати та вдосконалювати.

Президент Форд підтримає кандидатуру Рокефеллера у виборах на пост віцепрезидента

Вашінгтон. — У понеділок, 16 червня, президент Джералд Форд формально повідомив, що хоче, щоб теперішній віцепрезидент Нелсон Рокефеллер був кандидатом на цей пост у 1976-му році. Цю найсильнішу досі підтримку для Рокефеллера з боку президента Форда прочитав кореспондентам Рон Нессен, пресовий секретар Білого Дому. У своїй заяві Президент сказав: „Я хотів доброго партнера на пості віцепрезидента і він (Рокефеллер) перевищив мої сподівання".

Я. Гайвас

У вирі подій

Нестримною зливою кожен день приносить нові й нові, часом зовсім неймовірні, події: події внутрішньо-національні, міжнародні, загально - світові. Ось, наприклад, великі інтернаціональні, або як вони себе залюбки називають многонаціональні, компанії наввипередки публікують дані, як то вони при допомозі мільйонів долярів підкуплювали й підкуплюють найвищих державних достойників: міністрів, генералів, навіть президентів. А яке „чудесне" оправдання мають вони на це: це для зиску.

В Індії державний суд в рідному місті прем'єр - міністра, Індіри Ґанді, Аллягабад, визнав її винною у виборчих надуживаннях і уневажнив її вибір до парляменту. Пані прем'єр - міністер, очевидно, внесла апеляцію до вищої інстанції й спокійно, або принаймні з удаваним спокоєм, далі править величезною країною.

У ЗСА державна комісія, зложена з найвидатніших громадян і експертів на чолі з віцепрезидентом Рокефеллером, визнала Центральну Розвідчу Агенцію винною в такого роду вчинках, як вбивства — пляновані вбивства голів держав, а в інших неймовірних протизаконних діях, у що звичайний громадянин на вулиці прямо не хоче вірити. Такий дивовижний реєстр можна продовжувати майже до безконечности.

Та діло не в реєструванні. Постає питання, чому це все діється? Моральний розклад, чи хвилева слабість системи, спричинена людьми, які припадково опинилися на вершку? Або, може, так завжди було й так має бути? А може ми опинилися в такій історичній полосі, коли лопнули, або лопають численні підставові моральні й правові норми й усе стає дозволеним, оправданим, якщо тільки веде до наміченої цілі, або до... зиску?

Як завжди, так і в цих випадках можна знайти безліч фактів і аргументів за різними протилежними поясненнями. Бо ж, наприклад, у випадку Центральної Розвідчої Агенції, кожному, навіть у меншій мірі поінформованому, відомо, що цього роду інституції споконвіку займалися й до віку займатимуться різними темними ділами. А що їх методи не блищать прикладною чистотою, то теж кожному відомо. Чому ж тоді той цілий шум довкруги цих справ і саме тепер, коли ЗСА опинилися в такій незавидній ситуації?

Чи не буде правильною відповіддю, що саме тому, через ту складну ситуацію, в якій Америка великою мірою опинилася неприготованою, розпочався оцей великий розслід діяльности цієї Агенції? Кожному бо ясно, що в цьому всьому немала вина саме тієї Агенції. Вона бо покликана бути оком і вухом державного правління, а очі й вуха ці або не бачили й не чули, або й не розуміли, чи помилково пояснювали отримувані сигнали. Коли ж її саму потягнули до відповідальности, то, як звичайно, передали куті меду, й ми, а з нами й цілий світ, став свідком не абиякого видовища.

Дехто потішає себе, мовляв, тільки сильна, здорова, певна себе країна може собі позволити на це. Якоюсь мірою це правда. Але ще більша правда, коли сильна, здорова й певна себе країна не потребує публічно порпатися в цього роду невтішних справах.

Всі ці справи, а їх таки багато, — ось останнього часу прибули до ЗСА представники найбільших европейських збіжевих фірм з вимогою надіслати їм додатково товар, за який вони заплатили раніше, або повернути гроші, бо їх обманено, — залишать свої наслідки, не раз навіть глибокі травми. Та напевно є це тільки епізоди, нездорові, може навіть небезпечні, але тільки епізоди, які ані не характеризують справжніх вартостей цілого народу, чи народів і їхньої системи, ані не є тривалими явищами, ані тим більше не визначують рам і напрямних дальшого розвитку.

Більшим чи меншим трудом, з більшими чи меншими жертвами й втратами народи й державні правління впораються з ними. Справа тільки в тому, щоб протизаходи були переведені якнайскорше, щоб вони були рішучі, та щоб винні понесли відповідну кару.

А рівнобіжно з тими деструктивними, але проминальними подіями стаються інші, може не такі голосні і не так дуже притягають до себе увагу, але які, власне, визначують шляхи дальшого розвитку народів і міжнародних стосунків на нашій плянеті.

До таких подій напевно нлежить недавня поїздка президента Республіки Філіппін до червоного Китаю. Преса правильно звернула увагу на незвичність тієї поїздки, бо ж Філіппіни ще до недавнього часу, майже кілька тижнів тому, зараховували себе до найрішучіших противників Китаю Мао. Та, не зважаючи на це, наперед подалася туди колишня „міс Філіппіни" пані Маркос, а за нею її чоловік Фердинанд.

Ясно що заіснували великі події й вагомі зміни, які мусіли спричинити такий радикальний поворот. У центрі тих змін очевидний факт, що Китай, приймаючи правильність і доцільність дальшої політики його уряду, стає осередною силою азійского континенту, довкруги якої групують-

(Закінчення на стор 3-ій)

І. Вовгук

Після в'єтнамської війни

III

Лякаючи азійські народи і світ китайським гегемонізмом з його колоніяльним визиском у майбутньому, імперська пропаганда СССР називає інтернаціоналізмом свою колоніяльну політику до т. зв. „союзних республік" неросійських націй, включених в імперський комплекс, з її національно-культурним винародовленням, так посиленам за брежнєвського владування в його політиці єдинодержавства. Навіть ще свіжу колоніяльну розправу московських танків у Мадярщині і Чехо-Словаччині пояснюють необхідністю забезпечити „суверенність і незалежність" чехам, мадярам і словакам.

Не вдаючись в оцінку взаємообвинувачень обох комуністичних потуг, доводиться відзначити, що розходження відносно спільних кордонів, перегляду яких домагався уряд КНР, претендуючи на чималу територію в сибірських просторах, перетворились в геополітичну напругу.

В конкуренції за впливи в азійських країнах та напруга збільшилась, а залишення американськими збройними силами В'єтнаму загострює її.

Більше п'яти років тривають розмови про урегулювання проблеми спірних територій на китайсько - московських кордонах.

Не раз кремлівська дипломатія, виступаючи в позі „миротворця", піднімала питання про укладення між КНР і СССР угоди про ненапад. Китай відмовчувався. А в листопаді минулого року з нагоди 57-ої річниці Жовтневої революції Пекін надіслав Кремлеві довгу телеграму привіту.

В ній несподівано, пошившись у „миротворці", запропонував ЦК КПСС почати переговори про укладення умови про ненапад, з тим, що по обох боках кордону будуть відкликані військові сили з спірних прикордонних територій.

Таке порозуміння, як твердять китайці, було досягнуто між Косиґіним і Чжоу Ен-лаєм при зустрічі на пекінському летовищі у вересні 1969 року.

Науково - політичний місячник „Міжнародне життя" ч. 4 за квітень ц. р. заперечує таку домовленість між керівниками урядів обох країн, обвинувачуючи китайське керівництво в „паразитуванні на героїчній боротьбі в'єтнамського народу проти американської агресії". В журналі доводиться про „зближення позицій Китаю з позиціями певних кіл ЗСА" в протидії до скликання світової конференції роззброєння, як і в усіх інших проблемах щодо забезпечення миру в світі.

Пекінська пропаганда й офіційні представники КНР, твердить журнал, „прямо висловлюються за залишенням збройних сил ЗСА в Азії й Европі". Взагалі ж ставлення до визвольної боротьби народів, твердить місячник, Мао і його група узалежнюють від „гегемоністських плянів Пекіна".

Офіціоз ЦК КПСС для більшої переконливости своїх тверджень про зближення китайсько - американської політики в Азії наводить уривок з розмови секретаря оборони ЗСА Дж. Шлесінджера з групою журналістів, надрукований в американському тижневикові „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" за 26 травня ц. р.

В тій розмові секретар оборони, оцінюючи становище в Індокитаї, зазначив, що після перемоги Північного В'єтнаму Китай матиме біля себе на Південному Сході сильну мілітарну державу, більше пов'язану з СССР, як з Китаєм. Через це Китай буде більше зацікавлений, як то було досі, в зміцненні своїх відносин із ЗСА. А на запит, чи Китай зацікавлений в тому, щоб ЗСА залишились в цьому районі, Шлесінджер відповів: „Я думаю, що так. Китайці не вважають тепер американців головною небезпекою для себе, а бачать у ЗСА корисну противагу проти Совєтського Союзу". Газета „Правда" твердить, що відповідь Шлесінджера, як і його оцінка політики Китаю, ще раз показує справжнє обличчя маоїстів, мовляв, „ясніше не скажеш" („Правда", 22-го травня).

∗∗∗

„Миротворна" політика московського великодержавства занападливо робить все, щоб переможний В'єтнам оповити кремлівською дружбою, обняти його московськими „важкими ніжними лапами", за окресленням А. Блока.

Вітаючи „Товариство В'єтнамсько - Совєтської Дружби", відразу після перемоги нагороджене орденом „Дружби народів", Л. Брежнєв не забув пригадати про всебічну допомогу мітичного совєтського народу, запевнивши її і в майбутньому. В привіті підкреслено, що: „Перемога в'єтнамського народу — нове переконливе свідоцтво великої життєвої сили, маркс - пекінського вчення", з яким, як твердять в Москві, нічого спільного не має китайське керівництво, бо зрадило його.

(Продовження буде)

Василь І. Грицько

Час на перегляд і час на зміни

(Порядком дискусії)

(8)

Тільки таким шляхом можна подолати українську внутрішньо - національну слабість, отже — довершити розвиток ще недорозвиненої української національної особистости. Бо народ без власної держави виростає в в повноцінну націю лише в процесі постійної боротьби за своє національне існування.

В цьому, власне, полягає спеціяльна перевага процесу мирного, ненасильницького опору, як форми боротьби за національне існування. І тому, що саме подолання нашої внутрішньо-національної слабости є нашою головною проблемою, варто в зв'язку з цим пригадати ті думки, які з приводу подібної ж проблематики свого народу писав ідеолог ненасильницької боротьби за незалежність Індії — Ганді.

Ось його слова: „Безсторонній аналіз слабостей своєї нації приводить до висновку, що причина колоніяльного панування лежить не лише в силі й жорстокості поневолювачів, але також у слабостях — пристосуванстві й еґоїзмі поневолених... Ненасильницьку боротьбу можна назвати також процесом очищення, бо нація втрачає свою свободу наслідком своїх слабостей і вад, і може здобути її тільки тоді, коли зуміє їх позбутися".

5. Вимоги сучасної реальности боротьби за українські національні цілі на батьківщині та аномалія протилежности до цього наківних прямувань української політичної еміграції

Але, що це все має спільного з нами поза Україною, у вільному для нас світі? Відповідь на це питання слід почати з обернення цього ж таки питання навпаки: а чи маємо ми щось спільного тут, у вільному для нас світі, з нашим народом в Україні, у невільному для неї світі?

Якщо мова не просто про українців на еміграції, а про ту їх національно ще живу й політично активну частину, що підходить під назву „політична еміграція", то її вартість, та навіть і сам сенс її існування, полягає тільки в тому, що вона має бути, власне, частиною свого народу поза межами батьківщини та тим самим — жити його вітчизняними проблемами і служити йому як допоміжний чинник у розв'язуванні тих проблем.

І коли проблеми українського змагання за національне існування й майбутнє є такі, як ось тут їх було насвітлено, то чи можемо ми, як ті, що вважаємо себе українською політичною еміграцією, не бути причетними до цієї проблематики, не вважати її частинно і своєю та не достосовувати й свою діяльність до тих самих конкретних завдань, які випливають із цього?

На жаль, доводиться ствердити факт, що з цього погляду наша політична еміграція в тому вигляді, який надає їй нині вирішальна в ній організована більшість, являє собою майже цілковиту протилежність тому, чим вона в сучасній українській „межовій ситуації" мала б бути.

Досить відразу вказати хоча б на таку аномалію, як те, що напрям і характер усієї діяльности нашої політичної еміграції визначають і нині ті ж самі середовища, які визначали українську національну політику поза совєтською Україною та на еміграції ще перед Другою світовою війною та під час неї. Як відомо, напрям їхньої політики з тих часів зазнав цілковитої поразки, яку спричинили не тільки об'єктивні обставини, а й концепційні вади та стратегічно-тактичні помилки й прорахунки самих тих середовищ.

Не будемо тут осуджувати чи навіть і критикувати ці середовища, як то кажуть — „заднім числом", виявляючи цим свій так званий „задній розум". Бо ж не помиляються тільки ті, що нічого не роблять, а ці середовища до таких не належать і за це заслуговують на відповідне признання.

Але помилки й поразки вимагають перегляду й переоцінки тих концепцій і схем, за якими в минулому робилася робота і робилися помилки, що привели до поразки. А зміна історичних обставин, як і зміна поколінь, вимагають і змін як у формах, так і в самому змісті роботи.

Та ось уже три десятиріччя минули після закінчення Другої світової війни і чверть сторіччя після останньої нашої поразки на шляху, визначуваному провідними середовищами тих часів. За ці десятиріччя кардинально змінилося становище України, що стала вся внутрішньою територією в поширеній на всю Східню Европу імперіяльній системі під домінацією СССР; так само змінилося міжнародно - політичне становище в світі на користь СССР і на шкоду Заходові; ці зміни довели до тієї української „межової ситуації", в якій — самотня назовні і слаба внутрі українська нація стоїть, за словами Івана Геля — перед „страшним і трагічним питанням: як бути? і „бути чи не бути?"

Та, не зважаючи на це все, ніякого перегляду і ніяких змін у визначуваному старими середовищами напрямі й характері української політичної діяльности на еміграції ще й досі не сталося. Ба навіть більше: самі ці середовища, порівняно з тенденціями перших повоєнних років, зробили значний поворот назад; і своїм переважаючим впливом вони навіть вилучили з очолюваної ними системи організованого життя української еміграції (осудивши, як нібито щось „вороже"), нові й оновлені середовища носіїв тенденцій до перегляду і змін.

(Продовження буде)

Володимир Луців

Між „Голляндськими козаками"

Як тільки літак Британської Лінії, у якому я був пасажиром, легенько присів на летовищі Скіпгол у Амстердамі, мої думки зосередилися на особі д-ра Мирослава Антоновича. Чи змінився він від часу наших спільних виступів у Штрасбурзі, Газі сім чи вісім років тому.

Добре пригадую виступ у чудовій залі Штрасбурзької Консерваторії. Організатором цієї імпрези був рухливий і добрий організатор, о. Когут, управитель Українського Центру у Маквілєр, Франція. У надзвичайно акустичній залі .. Візантійський хор звучав надзвичайно добре.

Як звичайно, я виступав з бандурою та співав під акомпаньямент фортепіяну. Пригадую, що голова д-ра Антоновича уже тоді була покрита білим, неначе срібло, волоссям. Аж дивно, як летять роки!

З віконця літака видно модерне летовище, ще пару хвилин — і вже йду зустрічати професора, який, мабуть, вже на мене жде. У головній залі великий натовп народу жде приїжджих. Бачу усміхнене, як завжди, обличчя д-ра Мирослава. Слава Богу, усе добре складається. Щиро вітаємося, а через пару хвилин п'ємо чай на летовищі у ресторані, обговорюючи відразу перше у житті 25-літнього „Візантійського хору" турне за Океан, до Канади і ЗСА, у жовтні й листопаді цього року.

Відчуваю велике вдоволення, що співпрацюватиму разом з тим заслуженим, невтомним творцем і діячем української культури та його архитвором, унікальним у світі, хоровим Ансамблем. Така праця, хоч як трудна, відповідальна, але таки потрібна, і як доказ цього нехай послужить неповне вирахування інституцій і поодиноких людей та організацій, які у тісній співпраці висловили свою згоду допомогти, щоб це турне наших приятелів „Голляндських Козаків" увінчалося успіхом: Ієрархія Українських Церков, десятки всечесніших отців парохів Рада у справах Культури при СКВУ, Конґресовий Комітет Америки і Комітет Українців Канади зі своїми осередками та комітетами, більшість української преси, радіовисильні, десятки окремих людей, які допомагатимуть у різних справах, кінчаючи на родинах доброї волі, у чиїх домах перебувамуть співаки і т.д. і т.п.

Скільки то треба праці і співпраці для організації таких мистецьких виступів? Але видно, що усі здають собі справу з того, що „жива культура" потрібна, що така виміна і події можуть тільки принести користь нашим громадам, абстрагуючи зовсім від того, чи дана мистецька одиниця є на найвищому чи тільки відповідному мистецькому рівні. Бо дуже важливий є отой відповідний мистецький рівень, а далі, це вже нюанси більш чи менш досконалі даної мистецької одиниці.

Побалакавши, вирішили їхати до Де Меря, де живе д-р Антонович з родиною. Рівнина Голляндії нагадує степи, ніде ані горбочка для прикраси; то тут, то там — вітряки. Маленькі водні канали навхрест їх пробігають і рівні, рівні вони. Доїжджаємо до будинку. Через місяць усе тут буде цвісти. Тисячі тюльпанів і дерев. Хатки „посаджені" поміж зеленню. Перед домом вже жде родина. Дружина, дві дівчинки і хлопчик. Питають українською мовою, як мені летілося. Це направду несподіванка.

Крім цілоденної праці в Інституті Музикології в Утрехті, ця людина є автором понад 30 праць у різних мовах світу, а останнім часом праці в англійській мові про „Українські ірмологійні напіви" у якій обговорюється зразки найвизначніших українських літургічних напівів, стихарів, тропарів тощо.

Виступами на Міжнародних і льокальних конґресах музикологів, викладами на Українському Університеті в Римі, безперебійним диригуванням на протязі 25 років „Візантійським хором", у якому кожну партію з співаками треба вивчати дослівно крім музики ще й мову, вимову і пояснити значення пісні, і тоді від тих голляндців одержати цієї пісні українську інтерпретацію, це не абияка штука; а в додатку до цього він навчає свою родину (дружину доктора - голляндку), української мови. Дійсно це все подивугідне.

Заходимо у хату. У великій кімнаті горить відкритий вогонь, так як у нас, в Англії, тільки тут топлять деревом, а не вугіллям. Знову п'ємо чай. Про що б не говорили з д-ром Антоновичем усе кінчається на пісні, інтерпретації, тенорах, басах, турне і т. д. Питаю, як пояснити ту відданість голляндців нашій пісні? Любов до неї та захоплення! Для прикладу наводить такий випадок: колись прийшлося їхати автобусами 26 годин, щоб заспівати півгодини на одній українській імпрезі, згадує і багато інших подібних випадків.

Говорити так можна цілу ніч, а вже таки добре вечоріє і ціла родина одноголосно вирішили, що поїдемо до Утрехту і там у ресторані повечеряємо. Родина д-ра Антоновича вельми приємна, дуже жива і емоційна.

Нині субота, а завтра виступ „Візантійського хору" на Службі Божій у церкві у Де Мери; після того зустріч з членами хору та обговорення усіх справ, що торкаються турне, із Комітетом.

З Утрехту повернулися досить пізно і зразу пішли на спочинок. Вранці — нормальна хатня метушня. Церква недалеко. Ідемо спочатку до парохіяльної залі, де хор трішки „розспівується", а пані подають добру каву. Більшість хористів мене пізнає. Є й нові лиця. Говоримо порізному. По-німецькому, англійському, як попало. Атмосфера дійсно весела і дружня.

За п'ять одинадцята — усі входимо до храму. Хор встановляється позаду вівтаря під великою куполою цієї старої високої акустичної церкви. Церква повнісінька людей ні одного вільного місця. Присутні тримають у руках книжечки з поясненн-

(Продовження на стор. 4-ій)

У ВИРІ ПОДІЙ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ся інші. Майже протягом одної ночі розплився сон большевицької рябої кобили про азійську „мирову" систему; азійську „мирову" систему; очевидно систему під впливом Москви і в обороні її інтересів.

Ще інший, не менше значущий випадок, який одначе привернув значно менше уваги, це договір Західньої Німеччини з Бразилією, в якому Німеччина зобов'язалася побудувати Бразилії такі атомові реактори (очевидно для мирних цілей), бічний продукт яких служить для конструкції атомової зброї.

Насамперед постає питання: як це так? Німеччина, якій заборонено посідати й продукувати атомову зброю, посідає технологію й індустріяльні споруди, щоб побудувати цю зброю іншим? Договір цей викликав чимале замішання в кабінетах... Москви, мабуть удаване у Вашінгтоні, бо оце ще одна країна приступає, непрошена, до „атомового клюбу", який Москва і деякі її однодумці у Вашінгтоні хотіли були обмежити до двох суперпотуг.

Відомо, що після недавнього експльодування атомової бомби Індією, тепер, після підготови до цього Бразилії і зростаючої черги інших охотників, суперпотуги стають уже не такими суперпотугами, якими вони хотіли б бути, тим більше, що на всіх інших відтинках людської творчости інші народи мають щораз більші успіхи. Отже, шанси суперпотуг рішати долю світу „між собою" значно маліють...

Інші, може ще всемовніші події цього самого роду, заіснували, або назрівають в районі Перської затоки. Сьогодні — це терен прямого схрещування американських і совєтських інтересів, впливів і далекойдучих плянів. Обидві суперпотуги намагаються там створити свої потужні бази й здобутки відданих союзників. ЗСА поставили ставку на Іран (між іншими меншими), СССР — на Ірак. Їхня гра була легка, бо ці обидві країни стояли у важкому довготривалому хронічному конфлікті, який часто приводив до збройних прикордонних зударів, майже до „малої війни".

Несподівано ці противники договорилися й рішили твердо іти разом. Чому? Що сталося? Ясно, для них їхні національні інтереси важливіші всього іншого, а в першу чергу важливіші від інтересів їхніх протекторів. Тим більше, що з досвіду вони знають, що ті протектори теж бережуть у першу чергу свої інтереси.

І коли десь розгориться конфлікт, який загрожуватиме втягнути і їх в дію, тоді вони поділять сфери впливів. На практиці воно виглядає так: тобі одна частина Німеччини, мені — друга, тобі одна частина Кореї, мені — друга і т. д. Чому ж не повторити тієї, такої успішної рецепти і в цьому просторі?

Комусь така можливість могла б виглядати дуже „фривольною", вживаючи вислову Генрі Кіссінджера, але не виглядала вона такою обидвом народам і їхнім національним проводам. Тому вони погодилися, щоб не дати нагоди іншим „годити" їх. Та на тому не кінець. Інші їхні сусіди, значно менші, але теж дуже ласі куски: Абу Дгабі, Кувайт та всі інші члени Об'єднаного Арабського Емірату рішили створити спільну організацію і спільний фронт, та попросити суперпотуги забратися з їхніх просторів з усіми їхніми танками, кораблями, летунськими ескадрами, а найважливіше, з їхніми впливами й плянами.

Перемагає, очевидно, національний інтерес. Добро власного народу стає щораз більше остаточним чинником, який визначує національну політику у світі. Потужна течія, яка формує обличчя нашої доби, не зупиняється на ніяких континентах, на ніяких границях. Не зупиниться вона і на большевицькій, бо ніяка заслона, навіть залізна, не зупинить думки, ідеї, приходу нового.

ДРУГИЙ ЛІТНІЙ СЕМІНАР УВАН

— відбудеться —

11-15 серпня 1975 року у пансіоні „Карпатія"

ГАНТЕР, Ню Йорк

ПРОГРАМА:

Проф. БОГДАН БОЦЮРКІВ, Карлетонський Університет, Оттава: „Церква між націоналізмом і комунізмом — політичний і соціологічний огляд".

Проф. АСЯ ГУМЕЦЬКА, Мішіґенський Університет, Анн Арбор: „Течії в сучасній українській культурі — література, кіно, мистецтво".

Зголошення і дальші інформації:

Dr. O. Tretiak, 741 N. 25th St., Philadelphia, Pa. 19130

Український Спортовий Осередок

„Тризуб" у Філядельфії, Па

з нагоди 25-річчя свого існування

— влаштовує —

в днях 4, 5 і 6-го липня 1975 р.

на КОРТАХ ОСЕЛІ УНСОЮЗУ

Союзівки

ТЕНІСОВІ ЗМАГАННЯ

за першість СУАСТ-Схід 1975

В ГРУПІ ЧОЛОВІКІВ, СЕНЬЙОРІВ, ЖІНОК, ЮНАКІВ і ЮНАЧОК

Перехідню чашу в пам'ять д-ра Богдана Каратницького уфундували товариші Покійного.

Провід турніру: Юрій Савчак, Зенон Синлик, Роман Ракочий ст., Ярослав Рубель.

Початок змагань в п'ятницю, 4-го липня, год. 10-та рано. Зголошення на Союзівці до 9:30 ранку. Вписове $5.00 від особи. Приміщення проситься замовляти через Управу Союзівки.

UNA ESTATE SOYUZIVKA

Kerhonkson, N.Y. 12446 Tel.: (914) 626-5641

Почалася конференція в справі контролі поширення атомового устаткування

Лондон. — Тут почалася 18 червня з ініціятиви ЗСА конференція представників ЗСА, Великобританії, СССР, Західньої Німеччини, Франції і Канади з метою встановити запобіжні заходи у випадку продажу атомових реакторів і будь-якого атомового виряду у світі. Мета таких запобіжних заходів — недопустити до виробництва і поширення атомової зброї. На конференції репрезентовані також Італія та Японія, які матимуть змогу небавом експортувати атомовий виряд до інших країн.

Справа поширення атомового устаткування стала тепер дуже актуальною, бо якраз закінчуються переговори Франції про продаж атомових реакторів Аргентині, Пакістанові і Південній Кореї. Знову ж Німеччина підписала вже контракт з Бразилією про доставу усього виряду, потрібного для виробництва атомової енергії. З невідомих причин на конференції не репрезентовані держави, які мають вже у більшій чи меншій мірі розвинену атомову технологію, зокрема Китай та Індія.

Найвищий Суд уневажнив встановлені наперед оплати для адвокатів

Вашінгтон. — Найвищий Суд ЗСА у понеділок, 16 червня, одноголосно рішив, що встановлені наперед оплати для адвокатів, зв'язані з їхньою працею при продажу будинків й іншого нерухомого майна, є протизаконні, бо є формою нелегального погодження щодо цін, що противиться антикартельним законам країни. Хоча Найвищий Суд специфічно тільки проголосив протизаконною практику Адвокатської Палати у Ферфекс повіті у Вірджінії, згідно з якою Палата встановляла однакову оплату для адвокатів в справах зв'язаних з продажем домів, то рішення Суду в дійсності уневажнює встановлення таких оплат будь-якими Адвокатськими Палатами. Коментатори вказують, що це рішення Найвищого Суду може заощадити покупцям домів великі суми грошей, бо адвокати тепер зможуть конкурувати між собою щодо цих оплат, а покупці домів матимуть змогу вибрати найдешевшого.

В неділю, 22-го червня 1975 р.

КОНЦЕРТ УЧНІВ-СТУДЕНТІВ

Проф. Зої Марковиг

в залі

УКРАЇНСЬКОГО ГОРОЖАНСЬКОГО КЛЮБУ

при 847 Н. Френклін вул. у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, Па.

В ПРОГРАМІ: Бах, Бетговен, Гайдн, Шуман, Шуберт, Чайковський, Гріг, Шопен, Ліст, Рахманінов, Беркович, Леонтович, Лисенко, Коломиєць, Косенко, Штогаренко, Вортнянський, Барвінський, Василь Шуть, Ревуцький.

УЧАСТЬ ВЕРУТЬ: Марія, Іван і Григорій Лужецькі, Люба і Марія Паласюк, Ярослав і Марія Смалій, Ліза Стасюк, Богдан і Роман Бачари, Діяна і Роман Ткач, Христина Комановська, Наталка Дмитришин, Ліда, Марта і Таня Німцилович, Роман Лупань, Андрій Іваськів, Віра і Маріянна Пришляк, Ольга Васілів, Рената Яримович, Ніна Нацовська, Світляна і Христина Квітка, Люба Пришляк, Алла і Ліза Корсунь, Патріція Леонард, Олег Кондрат, Еріка і Лаура Райборіч, Олександер і Луїза Граур.

Початок точно о год. 3-ій по пол.

ВСТУП ВІЛЬНИЙ.

Увага! ЛІГАЙ ВЕЛЛІ, Па. Увага!

УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ ОКРУЖНИЙ ВІДДІЛ ЛІГАЙ ВЕЛЛІ, Па.

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОКРУЖНОГО ВІДДІЛУ УККА

— відбудуться —

в неділю, 22-го червня 1975 р.

о год. 4-ій по пол.

в залі Української Католицької Парафії СВ. ЙОСАФАТА

при 1826 Кенмор Авеню в БЕТЛЕГЕМ, Па.

Всіх членів Управи, представників діючих суспільно-політичних організацій, товариств, церковних громад і платників НФ до УККА, просимо взяти численну участь. ГОСТЯМ РАДІ!

Управа Відділу УККА Лігай Веллі

Американський журнал...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

р., було зібрано підписи під петицією, яку згодом вислано до Леоніда Брежнєва. Після цього д-р Строкату взяли на медичні оглядини до Ростова, але досі не одержано жадних інформацій про характер оглядин, про вислід чи спосіб лікування...

„Совєтський Союз, — дальше пише Керолин Діссосвей, — є вразливий на опінію інших народів. Можна припускати, що Ніна Строката не одержить листів, які були її вислані: ті, які були їй вислані передше рекомендовано — повернулись. Не зважаючи на це, інформація нелеґальним шляхом дійде до неї, що їх вислано. Уряд (совєтський) є свідомий опінії людей з-поза Росії — почерез листи вислані до неї і до офіційних державних чинників, в яких вимагається кращих умовин для неї.

„Д-р Зварун, сам українець, говорить, що Сибір є заселений такими людьми, як д-р Строката і її чоловік. Хоч вони не є анти - соціялісти, але вони є в опозиції до русифікації української мови і культури".

„Ті з нас, — закінчується стаття в журналі „Говори", — які довідалися про них почерез АСМ, опрокидують насильство над правами, які ґарантує конституція СССР і Загальна Декларація Людських Прав".

Д-р Я. Туркало інформує...

(Продовження з 1-ої стор.)

економічних справах. Хоч д-р Туркало вніс прохання про візу добрих 6 років тому, але нічого з цього не виходило (а таких прохань є понад півмільйона). Щойно тепер вдалося йому поїхати з групою 25-ти американських лікарів з дружинами, на окреме запрошення китайського уряду.

Подорож літаком через Токіо (прямого получення немає) до Пекіну триває повних 24 години). Зараз після приїзду видно, що це „країна мурашок", подібних до себе істот виглядом, одягом, харчуванням і всіми прикметами тоталітарно-комуністичної країни. Коли придивитись тим людям ближче та обставинам їхнього життя-буття, то можна порівняти теперішній Китай з Совєтським Союзом 20-их років. Особових автомобілів на дорогах чи в місті зовсім не видно, рідко проїжджають вантажні або автобуси, зате всюди повно роверів та ручних візків, що ними китайці перевозять вантажі. Нових модерних будівель майже немає; востаннє вибудовано в Пекіні один люксусовий готель з 800 кімнатами, але це зарезервовано для дипломатів чи інших чужинців з доброю валютою.

До групи лікарів приділено молоду китайку з добрим знанням аглійської мови та з деяким знанням особливостей столиці, головно давніх цісарських палат, яких тут кілька соток, побудованих одна біля одної на величезнім просторі, а перед входом до палат виложена кам'яними плитами найбільша міська площа світу, на якій тепер побудовано величний пам'ятник комуно-китайським борцям за волю. Всі цісарські палати це тепер музеї, в яких переховують цісарські клейноди, дорогоцінності, печатки тощо. Стоять алеї всяких звірів у натуральній величині, зроблених в сріблі, міді чи в інших металях. Всі ці палати побудовані з цінного дерева в 13 і 14 стол., в китайському стилі з вигнутими дахами, по-мистецьки розмальовані, з прекрасною орнаментикою. Вони ще до сьогодні не полиняли, не зіскли́сь і не втратили нічого із свого первісного кольориту і мистецтва. Тодішні китайські мистці своїх секретів нікому не зрадили, чим і як вони розмальовували ті палати в середині і з-зовні.

Кожного дня побуту була стандартна програма відвідування міста і музеїв і змін робити не було можна. Група відвідала три найбільші китайські міста: Пекін, Шанхай і Кантон. Для нашого гостя зроблено вийняток, коли дозволено йому самому поїхати оглянути в Кантоні пам'ятник першого президента Китаю, Сун-Ян Тсена. Оглянули теж відомий китайський мур в тих місцях де його направлено, бо в інших прямо розсипається. З високих веж цього муру колись сиґналізовано наступ ворогів. Про місто Шанхай говорили китайці, як про найбільше місто світу, з 16 мільйонів мешканців. Через місто простягається дорога 45 км. довга. На бенкеті для групи лікарів промовляв китайський міністер, Нічим він не відрізняється від свого стандартного оточення. Група бачила також декілька шпиталів, але все те з-перед кількадесяти років, бо модерного вивінування всілякою апаратурою, як у ЗСА чи Західній Европі, немає тут ні один шпиталь.

Доповідач бачив також китайських колгосп і мешкання тамошніх селян, бачив оранку волом під засів рижу. Все воно дуже примітивне і бідне. Одне можна наочно ствердити, що ніхто в Китаю не вмирає з голоду і немає тих пошестей від яких колись щорічно гинули сотні тисяч, а то й мільйони китайців. Проминув той час, коли китаєць на „добрийдень" питався другого: „Чи ти вже їв?" Проте світ непокоїть теперішній великий приріст населення в Китаю і коли це буде продовжуватись — невдовзі буде мільярд китайців на світі, а це вже світова проблема!

Повертала група лікарів залізницею через Гонґ Конґ. На границі цього міста-держави треба перейти міст з Китаю, і туристи опинились у зовсім іншому світі, серед великого і модерного міста, з височенними хмаросягами повними всіляких крамниць, банків, з великими виставовими вікнами з усяким дорогим крамом. Вулиці забиті автами — зовсім, як у Ню Йорку.

Сотні прекрасних кольорових прозірок збагачували й пояснювали доповідь д-ра Ярослава Туркала.

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. д-ра Теодора Решетила

на Українське Історичне Товариство зложили 50.00 долярів

д-р Борис і Софія ФИЛИПЧАКИ

Замість квітів на свіжу могилу Незабутнього Диригента Студентського Хору в Мюнхені

бл. п.

проф. Івана Трухлого

складає 50.00 долярів на Фонд Василя Кричевського.

Родина СЛИЖІВ

В ОДИНАДЦЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ мого Найдорожчого МУЖА

бл. п. Проф. Атаназія Мидляка

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в ЦЕРКВІ СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

в ЧЕТВЕР, 19 ЧЕРВНЯ 1975 р. о год. 7:30 рано

про що повідомляє Родину і Знайомих —

дружина МАРТА МИДЛЯК

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

св. п. ВАРВАРИ БУКАТИ

будуть відправлені за спокій Її Душі

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в неділю, 22-го червня 1975 р.

о год. 10-ій ранку

в церкві СВ. ВОЗНЕСЕННЯ при вул. Ірвінґтон в МЕЙПЕЛВУД, Н. Дж.;

і в церкві УСПЕННЯ ПРЕЧ. ДІВИ МАРІЇ в ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж.

Приятелів Покійної просимо згадати Її в своїх молитвах.

Смутком опечалена —

РОДИНА

В глибокому смутку та горю ділимося з Приятелями і Знайомими, що 16-го червня 1975 р., по довгій і тяжкій недузі, відійшла від нас на 77-му році життя, наша Найдорожча МАМА і БАБУСЯ

св. п. МАРИНА КОСТЕНКО з дому ПАВЕЛКО

ПАНАХИДА в середу, 18-го червня 1975 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в четвер, 19 червня 1975 р., о год. 11-ій ранку в церкві св. Андрія на цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж., там же й похорон.

Опечалені горем:

донька — ОЛЕНА з чоловіком РОМАНОМ

внуки — МИРОН і НАТАЛОЧКА

ПОДЯКА

Цим шляхом складаю щиросердну подяку Всім, хто думкою, словом, чи ділом висловив мені співчуття з приводу смерти моєї Дружини

бл. п.

ЛІДИ ГОЛУБНИЧОЇ

Даруйте, коли не відповідаю кожному зокрема.

ВСЕВОЛОД ГОЛУБНИЧИЙ

У глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що дня 17-го червня 1975 р., по тяжкій недузі, прийнявши Найсвятіші Тайни, заснула на віки, на 73-му році життя

наша Незабутня, Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА, СЕСТРА і БАБУНЯ

СВ. П. МАРІЯ БАНАХ-ПАНКЕВИЧ

народжена у Винниках біля Львова.

В безмежному болю залишені:

муж — МИХАЙЛО

син — ЛЮБОМИР з родиною на Україні

сестри: АНТОНІНА ДМИТЕРКО з мужем ТЕОДОРОМ

ІРИНА ГРИНЕВИЧ

сестрінки: ІРИНА ПЕТРУХ з мужем АНАТОЛЕМ і дітьми

ЯРОСЛАВ ДМИТЕРКО з дружиною ЛЮСЕЮ і дітьми

Близька і дальша Родина

ПАРАСТАС — в п'ятницю, 20-го червня, о 8-ій год. веч. в похоронному заведенні Маркевича при 14 Trumbull Street, New Haven, Conn.

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 21-го червня 1975 р. о год. 9-ій ранку з того ж похоронного заведення до української католицької церкви св. Михаїла при George вулиці в Ню Гейвені, а опісля на цвинтар св. Лаврентія.

МІЖ „ГОЛЛЯНДСЬКИМИ КОЗАКАМИ"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ми про нашу літургію, в такий спосіб вони можуть слідкувати за ходом Служби Божої. Службу Божу відправляв о. монсеньйор А. Смит, довголітній добродій і приятель хору та українців, довголітній президент Апостоляту, а тепер через свій поважний вік — 85 років — його почесний член. Диякунував молодий провінціонал отців Асумпціоністів Монтфорд. Як не дивно, понад 700 присутніх. Самі голляндці крім д-ра Антоновича і мене, на Славу Божу і нашу прославляють наш чудовий обряд. Церква наповнюється могутнім Амінь! Хор звучить чудово.

Після Богослуження у розмові з адміністратором хору довідуюся, що хор майже кожної неділі виступає по різних містах і містечках Голляндії у катедрах і церквах, співаючи нашу Службу Божу, а о. монсеньйор і о. Монтфорд, очевидно, ідуть з ними. Мають вже понад 1000 відспіваних Служб Божих по Европі. Яка велика прислуга і належна пропаганда нашому обрядові у вільному світі!

Один із телевізійних коментаторів заявив, що де б хор не виступав, навіть у найбільшій церкві тяжко знайти тоді вільне місце. Якщо до цього додати кілька сот виступів, концертів по різних країнах Европи, незчисленні виступи по радіо, телевізії і т. п., то щойно тоді видно оту велетенську працю д-ра Анoновича за останніх чверть століття для добра і розвитку українського мистецтва і культури. Не знаю, чи багатьом людям відомо, що рідний брат д-ра Антоновича живе у Чікаго і є довголітнім редактором і видавцем єдиного ілюстрованого журналу „Екран". Другий брат професора, колишній вояк УПА, згинув у концентраційному таборі у Сибірі. Вся родина Антоновичів ідейна і працьовита.

Після Служби Божої хористи засипають мене питаннями про українців у Канаді й ЗСА, у яких залях будемо виступати, чи побачимо там українські церкви, як будемо летіти тощо. Кожному даю вичерпну відповідь. Дійсно приємні ці хористи. Д-р Мирослав представляє мені Комітет хору. Голова його — це заступник шефа поліції в Утрехті; бачу — кажу жартуючи, — що ми всі у добрих руках; інші — це купці, ремісники, службовці. Є між ними директор місцевого банку, а всі вони — це „фанатики" нашої пісні. Інакше тяжко їх окреслити.

Дав би Бог, щоб ця унікальна мистецька хорова одиниця — хор „Голляндських Козаків" — та її диригент д-р Мирослав Антонович ще довго служили і співала на Славу Божу й України.

Дав би Бог, щоб під час їхнього турне по Канаді й ЗСА усі залі були переповнені, щоб масовою участю в концертах українці виявили і висловили свою щиру подяку цим нашим Приятелям Приятелям через велику літеру „П", бо таких Україна багато не має, за їхньою 25 річну посвяту і відданість українському мистецтву.

„Дні Обнови" священичого Т-ва св. Андрея

В днях 28 і 29-го травня ц. р., Управи й члени священичого Т-ва св. Андрея американської і канадської (торонтонської) областей відбули спільно „Дні Обнови" при парафії св. Івана Хрестителя в Гантері Н. Й.

28-го, увечері парох церкви св. о. Николая в Торонті, о. І. Сиротинський, відслужив Молебень до Пречистої Діви Марії, а в четвер вранці всі отці відслужили св. Літургію. Проповідь, слово до отців і мирян виголосив голова світового Т-ва о. крилош. В. Андрушків, повідомивши всіх приявних, що священики служать св. Літургію в намірені Блаженнішого Патріярха, Владик, священиків і мирян, що в любові Бога й народу об'єднані молитовно в Помісній Українській Католицькій Церкві.

Наради зачалися в середу по пол. двома доповідями: о. прелат К. Прийма докладно проаналізував послання Блаженнішого Патріярха і всіх Владик з приводу Святого Року. О. крилош. М. Бутринський говорив про Великоднє послання нашої Ієрархії, яке треба неоднократно прочитувати, роздумувати над проблемами, які послання заторкує і своїм вірним ці проблеми докладно вияснити й передати.

Приявні отці в дискусії над цим посланням довше зупинилися над проблемами, що їх заторкує Владика Сапеляк і постановили, щоб з рамени всіх областей світового Т-ва священиків св. Андрея, „звернутись окремим листом до всіх Владик з проханням, щоб за їх дією, в цьому Святому Році, наші Владики довели до замирення і загоєння болючих ран внутрі української св. Церкви та за цим закріпили однодумність, консолідацію і принциповість Владик, священиків і мирян у службі Богові та у вірності нашій Помісній Українській Католицькій Церкві під проводом Патріярха, Їх Блаженства Иосифа".

Полагоджено різні справи Т-ва. З радістю прийнято, що в липні появиться перше число (відновленої) „Ниви", станового органу Т-ва, який до війни появлявся у Львові.

Постановлено відбути Збори всіх Областей Т-ва в Римі, 14-го липня ц. р. в приміщенні Українського Католицького Університету.

о. Б. С.

Пам'яті Василя Палієва

Недавно ми прочитали у „Свободі" в клепсидрі колишніх службовців книгарів Наукового Товариства ім. Т. Шевченка у Львові, які повідомляли громадянство про смерть свого улюбленого директора, бл. п. Василя Палієва. Завжди зворушує, коли люди, непов'язані родинними вузлами віддають таким способом шану людині, під проводом якої працювали.

Скоро потім з'явилася клепсидра від дружини й померлого сина, найближчої та дальшої родини. Саме від цієї дальшої родини (він син сестри мого батька), знавши близько Покійного у моїх дитячих і молодих роках, подаю декілька даних про скромного, проте заслуженого робітника на українському економічному полі, даних, що їх тепер доповнив лист дружина покійного, з далекої Польщі, де вони проживали.

Бл. п. Василь Палїів народився в селі Кутище, повіт Броди, швидко його батько, о. Іван дістав парохію Перевозець біля Войнилова і там пройшло Василеве хлоп'яче й молоде життя — аж до вибуху Першої світової війни. Учився в гімназії в Перемишлі, правничі студії закінчив у Львові. Брав там жваву участь у студентському та спортовому житті.

Мобілізований 1914 р. був важко поранений на італійському фронті і там він попав у полон. Видужавши після чотирьох операцій, переїхав згідно з угодою Італії з Урядом УНР на Україну, перебув цілу воєнну кампанію аж до остаточної катастрофи українських визвольних змагань, був інтернований поляками, однак йому пощастило втекти й через гори дістатися на Чехо-Словаччину, до табору Дойч Габель. У 1920 р. переїхав до Ужгороду, де працював до 1924 р. книговодом у Підкарпатському банку.

1923 р. одружився з Іванною Комарницькою — урядовцем Філії Підкарпатського банку в Мукачеві, а 1925 року молода пара переїхала до Львова, і того самого року бл. п. В. Палїів став директором Книгарні Наукового Т-ва ім. Т. Шевченка у Львові — та провадив цю зразкову книгарню до 1939 р.

В 1940 р. працював книговодом повітового Союзу Кооперативи у Криниці.

Залишивши рідні землі (він же брат Дмитра Палієва!) перенісся на Долішній Шлезьк, де працював секретарем громади Шкляри Долішні, а з кінцем 1945 р. обняв, як добрий фахівець, становище головного книговода Державного Хліборобського Господарства там же.

Та стан його здоров'я примусив його залишити працю у 1959 році, а перейшовши на емеритуру, замешкав з дружиною в Польковицях на Шлезьку, де помер 23-го квітня і був похоронений на місцевому цвинтарі.

Усі, хто знав бл. п. Василя Палієва, мусів цінити його винятково солідність у праці, його гарне, людяне відношення до інших співробітників, до друзів знайомих, зокрема ж його сантимент до родини, ближчої й дальшої. Був зразковим чоловіком своєї опечаленої дружини, таким же батьком сина.

Я знала його молодим студентом права, завжди уважливим до своєї кузини-підлітка, завжди готовим навчити чомусь, порадити в якійсь малій журбі, завжди лагідним і погідним.

В міжвоєнні роки ми зустрічалися з ним і його дружиною в каварні Рітц — і він був тим самим милим і погідним Васильком, чи там Ваською, як чомусь охристив його був його друг — Гриць Лукачовський, також уже покійний.

Отак відходять наші останні могікани старого „доброго" світу. Можемо хіба потішити себе тим, що нове покоління, те повновартне, що недавно здавалось втраченим, розуміє вже вартість минулого і значення справжнього, глибокого українства.

Василь Палїів залишиться не тільки в пам'яті тих, що його знали, але й в історії нашого воїнства, що всіма своїми силами боронили ідею Державности, в історії тихих і скромних, а проте не менш вартісних трудівників нашого громадського життя.

М. Струтинська

Школа Українознавства у Вашінґтоні Д. К.

(УККА) Школа Українознавства в Вашінґтоні, Д. К. є одною із кращих шкіл в системі Шкільної Ради УККА. В 13-ти клясах навчається з різних дисциплін українознавства 125 дітей, а навчання провадить 15 учителів. Директором Школи є Богдан Ясінський.

Старші кляси тієї школи в квітні цього року відбули прогулянку до місцевости Шамокин, Па. де був початок поселення українців в тому стейті. Від того часу проминуло вже 100 літ. Опис цієї прогульки подав директор Ясінський, який долучуємо до цієї нотатки.

Шляхами наших піонерів

Дня 26-го квітня ц. р. учні Школи Українознавства у Вашинґтоні, в якій навчається 125 дітей і навчає 15 учителів, з директором тієї школи Богданом Ясінським, відбули прогулянку до Шамокину, в Пенсилвенії. Вони поїхали туди, щоб побачити на власні очі, у гірських долинах перші українські церкви, збудовані нашими предками — людьми, що не вміли читати і писати, а будували їх своєю важкою працею, своїм потом, сльозами і кров'ю. Метою подорожі було заманіфестувати тяглість українства у діяспорі, а водночас віддати пошану першим емігрантам у сторіччя перших українських поселенців в ЗСА.

Доїжджаючи до Шенандоа, вони вже здалека побачили золоті бані української церкви, сьогодні історичного об'єкту, що ним заопікувалося Пенсилвенійське Історичне Товариство. Отець декан Юрій Дубицький розказував про будову, другої з черги церкви у Шамокині, ґраніт на яку спроваджено аж з далекого Вермонту. В Шамокині самі старі емігранти, нових немає, тому о. Ю. Дубицький звернувся до дітей, щоб вони як покінчать школи, приїхали сюди, й принесли зі собою знання української мови, бо тутешні парохіяни, хоча не вміють говорити по-українськи горнуться до свого й просили його залишити старо-українську мову у відправах. „бо нею молилися наші тато і мамуня". І ці слова для приїжджих учнів з Вашинґтону стало дороговказом; це завважувалось на їхніх усміхнених обличчях, у їхніх словах, що прогулянка до Шамокину і їхні там зібрані враження спонукають їх до того, що вони будуть старатися, щоб мова українська лунала не тільки в школі, але й у їхньому домі, в Пласті, у церквах.

І коли за сто років їхні внуки і правнуки прийдуть до столиці ЗСА враз із прогульковцями з вільної України відзначувати 200-річчя прибуття перших емігрантів, почують, що в наших церквах їхні друзі прославляють Бога українською мовою, так як це зробили учні Школи Українознавства з Вашинґтону, 26-го квітня 1975 року.

Богдан Ясінський

Зеленосвяточні поминки по поляглих і померлих борцях за волю України

В Україні був здавен-давна звичай влаштовувати під Зелені Свята загальні поминки по померлих. Ті поминки мали суто релігійний характер та відбувалися в суботу напередодні неділі Зшестя св. Духа у вигляді церковних богослужб. Нав'язуючи до того звичаю, після закінчення збройної визвольної боротьби 1917-1921 рр. стали на Західньо-Українських Землях, зокрема в Галичині вшановувати особливо врочисто пам'ять поляглих в цій боротьбі. Введені так поминальні урочистості відбувалися під час самих Зелених Свят та мали виразний національно-релігійний характер. По містах і селах виходили з українських церков багатолюдні процесії-походи, очолювані духівництвом та прямували до могил рідних воїнів, а де таких не було, до символічних могил, служили там Панахиди та клали квіти, щоб тим чином виявити пошану і вдячність національним героям і борцям, а водночас засвідчити свою відданість ідеї визволення, що стало основною ідеєю всієї Нації. У великих містах, головно у Львові, де в походах на могили Українських Січових Стрільців та вояків Української Галицької Армії приймали участь непроглядні маси людей, ті врочистості набирали розмірів всенародних маніфестацій. Подібно масові процесії-походи відбувалися в Перемишлі до спільної могили вояків Дійової Армії УНР в Пикуличах. В організуванні таких святкувань вела перед тодішня молодь. В таких процесіях несено багато вінків, в тому також вінки у виді тризуба та різновидні вінки сплетені з терня і кільчастого дроту. У зв'язку з цим постійно траплялися сутички з польською поліцією, яка силоміць відбирала такі вінки та арештувала їхніх носіїв. Та, проте, на цвинтарях під час Панахид проявлялися такі самі вінки, завішені на високих хрестах і пам'ятниках та інших важко доступних місцях, що внеможливлювало негайне усунення їх поліцією. Польська поліція нищила брутально також символічні могили, які з уваги на це висипувано звичайно нічною порою. Якщо поліція вспіла таку могилу усунути, то на її місце „невидимі руки" здвигали нову.

З'ясовані вгорі Зеленосвяточні Поминки увійшли були на Рідних Землях в традицію, що її відтак українські ізгої-скитальці занесли в країни свого поселення у вільному світі і там продовжують її досі. Тільки в Україні ця взнесла традиція приникла під брутальним гнітом лютого червоного окупанта. Цей наїзник-окупант нещадно нищить все, що пригадує визвольну боротьбу та інші змагання до самостійности. Зрівняв він з землею не тільки поодинокі могили тих, що впали, але навіть цілі цвинтарі з стрілецькими могилами на Янівському Цвинтарі у Львові включно.

У ЗСА згадана традиція була введена офіційно Головними Управами діючих тут Комбатанських Організацій, які на спільній нараді, на пропозицію Головної Управи Об'єднання б. Вояків Українців в Америці (ОбВУА) одноголосно встановили Неділю Зшестя св. Духа, звану популярно Зеленою Неділею, „Днем Поляглих", що призначений для загального, врочистого вшанування Світлої Пам'яти поляглих і померлих Борців за волю Соборної України. У всіх більших скупченях українців в ЗСА відбуваються рік-річно за почином і під проводом Комбатантських Організацій Зеленосвяточні Поминки на зразок тих, що проходили на Рідних Землях.

У цей День Поляглих також українці Ню Йорку й околиці рік-річно збираються біля символічної Могили — Пам'ятника на Оселі УР-Союзу „Верховина" в Глен Спей, Н. Й., щоб помолитися спільно за спокій душ Борців за волю Батьківщини та віддати поклін їх Тіням. Дуже важливим і відрадним явищем є участь у цих всенародних Поминках української молоді, яка щодалі, то більше включується в усі ділянки громадсько-суспільного життя нації та виявляє не тільки національну свідомість, але також відчуття співвідповідальности за долю рідної спільноти. Так само слід наголосити традиційну участь у тих Поминках Ветеранів з Армії ЗСА українського роду, які засвідчують цим національну єдність і солідарність з українською спільнотою та побратимство Зброї з колишніми вояками Українського Війська.

В біжучому році Зеленосвяточні Поминки в Глен Спей проходитимуть під знаком 25-річчя геройської смерти св. п. генерал-хорунжого Тараса Чупринки, Головного Командира Української Повстанської Армії та 30-річчя закінчення Другої світової Війни. Вони відбудуться в Зелену Неділю, 22-го червня ц. р. заходами Координаційного Комітету Українських і Українсько-Американських Комбатанських Організацій Великого Ню Йорку при чинній співучасті Українських і Українсько - Американських Комбатанських та Молодечих Оганізацій Ню Йорку й околиці, а зокрема Нюарку, Філядельфії, Пассейку, Алентавну та інших. Поминки почнуться св. Літургіями обох українських віровизнань, а саме православного о 10-ій та католицького о 10:30 годинах ранку. Після Служб Божих зформується похід, що промаршує до Могили-Пам'ятника, де буде відслужена спільна Панахида по Героях за волю Батьківщини. При цьому Українсько-Американські Ветерани віддадуть тричі почесну сальву з рушниць, а сурмач заграє „Останній Салют". З черги представники організацій складуть на Могилі-Пам'ятнику вінки. Промови виголосять: Григорій Полчій, голова Координаційного Комітету Комбатанських Організацій та інж. Ярослав Балабан, його заступник. Відтак учасники свята промаршують похідною колоною перед головний будинок Оселі, де відбудеться дефіляда. О год. 1:30 по полудні учасники свята і гості засядуть в їдальні Оселі до спільної трапези, при чому скажуть промови д-р В. Стек і полк. Ю. Лопатинський, а представники організацій короткі привіти. На закінчення програми, о год. 4-ій по пол. хор. „Молода Думка" під проводом опікуна В. Відяка та мистецького керівника С. Комірного виступить з Великим Весняним Концертом.

Господарем свята буде Координаційний Комітет Українських і Українсько-Американських Комбатанських Організацій Великого Ню Йорку, точніше його голова Гр. Полчій, а проводитиме святом інж. Я. Балабан. Маршалом свята буде д-р Михайло Луців, командир 101 Українського Поста Католицьких Ветеранів при церкві св. Юра в Ню Йорку. Замовлені автобуси від'їдуть від УНДому в Ню Йорку при Другій евеню о год. 7-ій ранку, а в поворотну дорогу вирушать з Глен Спей о год. 6-ій вечора.

Національним обов'язком усіх українців з Ню Йорку й околиці є взяти масову участь у цьому всенародному релігійно-національному святкуванні. Зокрема слід подбати про якнайчисленішу участь української молоді.

Д-р Іван Козак

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСоюзу

НЕДІЛЯ, 22-го ЧЕРВНЯ 1975 р.

ПАССЕИК, Н. Дж. Місячні збори 42 Відд. ім. Т. Шевченка, о год. 2-ій по пол. в УНДомі, 237 Hope Avenue. Проситься чл. прибути на збори та відібрати свою дивіденду. — В. Марущак, рек. секр.

Книжки

Вийшла з друку повість В. Чапленка „СУМНА ДОЛЯ ДОБРОДІЯ БЕЗОРУДЬКА". Це твір на 244 (великі) сторінки, але видано його лише 300 прим., а через те ціна одного примірника 12 дол. Замовляти:
Mrs. Anna Krawchuk
26 William Street
Maplewood, N.J. 07040

ТАРЗАН, Ч. 7318. Рада племени дає свою згоду

Багато дощу впало на стріхи наших хат від часу, коли чоловік із світу „високих" приходив до нас, щоб дістати від нас допомогу, а не використати нас!..

...Ти говориш нашою мовою... Ти врятував життя нашого воїна Н'Доля!

Рада старших мужів племени призначить тобі не одного розвідника, але цілу патрулю... Ми довіряємо твоїй відвазі!

Я не заведу вашого довір'я!